

Atilov grad

Kjer se je skrivnostno povetil bič božji

Dostop: Od Radencev do Kapelskega Vrha je po cesti 3 km, od tam je dobre pol ure peš do mesta, kjer naj bi stal Atilov grad. Pot gre mimo Vambergarjeve zidanice proti Spodnjemu Kocjanu in mimo Fickove kmetije. Hoja je lahka, primerna tudi za otroke. Čas hoje je dobri 2 uri, dolžina poti znaša 7 km. Pot je označena s simbolno podobo znamenitega hunskega kralja Atila na 12 tablah. V napisih na tablah se kratkočasno in zabavno mešajo zgodovinska dejstva o Hunih in legende s kapelskih gor.

Naravne lepote

Zgodovinsko-kulturne znamenitosti

Usmerjevalna in pojasnjevalna tabla na Atilovi poti

Kapelski vrh s cerkvijo sv. Magdalene je nekronani kralj Kapelsko-Radgonskih vinskih gor.

Kapelski Vrh v Slovenskih Goricah, imenovan tudi kar Kapela, je v lepem vremenu videti kot ena sama velika vinska gorica. To njen obiskovalec ugotovi po slabi uri zložne hoje iz Radencev, ko pride k farni cerkvi sv. Magdalene (312 m). Bolj kot notranjost tega svetišča ga pritegne njegova okolica: sijajen položaj na stožčastem nizkem griču; širo, prečudovito razgledišče z visokega, pa vendar nizkega. Na vse strani valovi veliko vinsko morje, razen na sever, kjer se prek Mure vidi Prekmurje, to dno pred milijoni let odteklega Panonskega morja. Na obzorju pobliskava bel svetilnik. To je stolp Plečnikove cerkve v Bogojini. Na jug in na zahod, na strani, ki sta ves dan obsijani s soncem, pa se pogled pelje kakor v zlati kočiji; povsod neskončna gorica z vodoravnimi brajdami in vijugavimi slemen, s katerih mežikajo hiše, krotke kakor ovčke v jaslicah.

Najlepše je tu v pozni jeseni. Veter prinaša vonj po zavrelem moštu. Ni lepšega časa za počasno, uživaško popotovanje po Prlekiji. Na

Kapeli je mirno. Klopotci se v vetriču ne oglašajo, trakovi z njih ne šumljajo. Grozdne jagode, ki čakajo na ledeno trgategv, se lahko mirno gubajo in zbirajo okoli pešk še več sladkorja. Sončna luč jih več ne presvetljuje. Rujno listje pijano odpada s trt in vztrepetava na zemlji, kot bi hotelo povedati, da tako ugaša žerjavka sonca. Zemlja, lapornata, s primesjo peska in gline, tista rahla, zračna zemlja, topla in globoka, je za eno leto opravila svoje. Vinogradniki in vinski užitarji poslušajo kлокotanje v vinskih posodah, velikih in majhnih. Kakor stoletja nazaj in kdo ve koliko let naprej bodo tu mirno minili advent in božič, dvanajstero volčjih noči, pust ... in bodo mirno potekli meseci zimskih bajanj. Iz požrešnega vrtinca časa bo spet vzniknila zgodba o Atili in njegovem gradu, zgodba iz bajeslovnega izročila rodov na Paričjaku, Kapelskem Vrh in v Okoslavcih.

Hunski kralj Atila, ki je v 5. stoletju s svojimi hordami prihrumel iz azijskih step, pustošil dežele, rušil prestole, podjarmiljal ljudstva (*Ego sum Attila, flagellum Dei*, so ga označili Rimljani, sem Atila, bič božji), se ustavi na Kapeli. Kako se mu kamnito srce ne bi omehčalo nad to po žensko milo zaobljenostjo pokrajine! Kako se mu ne bi tu vzbudila pohota do prelepe žene tukajšnjega rimskega upravitelja.

Tu naj bi počival nemirni Atila, kakor – hvala bogu – sporoča le prleška bajka, sicer bi bil kraj preveč oblegan. Tu je nekoč res stal grad za obrambo pred Madžari.

Kapelski Vrh je v vseh letnih časih priljubljen izletniški cilj. Tega se turistični delavci zavedajo tudi pozimi.

Atila ga brž ubije, za ženo pa zgradi utrdbo blizu Kapelskega vrha, obdano s tremi obzidji. Tam nesrečnica rodi Tunjuša, volkodlaka, ki je še hujši kot oče. Toda oče Tunjuša nikoli ne vidi, ker je še naprej lačen ropanja in ubijanja po rimskem cesarstvu. Po dolgih letih pa se mu iznenada zbudi nežen spomin na Kapelo, tako nežen, da pri priči in naskrivaj zapusti svoje konjenike. Tu je kanček zgodovinske resnice, ampak res le kanček. Učenjaki si namreč še dandanašnji belijo glave, kam je Atila tako iznenada izginil ... Enajsti napis na poti k Atilovemu gradu pojasni to skrivnost. Blizu Fickove kmetije beremo: »Prišlo je leto 458, ko sem v starosti 47 let umrl. Moj grob leži na skrivnem kraju. Pogrebci so pobiti. Počivam v treh krstah, leseni, srebrni in zlati, nekje med Muro, Dravo, Donavo ali Tiso ... Tudi kraj mojega zaklada je skrivnost.«

Kaj se gredo ti organizatorji poti k Atilovemu grobu pod Kapelskim Vrhom? Kje nekje med Muro in Donavo? In zakaj si je treba učenjakom razbijati sivolase glave? Mar bi brali prleške pravljice, pa bi bila vsaj ta zgodovinska uganka rešena. Takole je bilo:

Nepremagani vojskovodja pasijonarnih plemen, kakor bi rekli ruski zgodovinarji, se je vrnil v svoj kapelski grad, k studentu pod njim, iz katerega je vrela vroča voda. Iz nje se je tako kadilo, da je bilo s paro ogrevano tudi kraljevo bivališče v gradu. Ob gradu si je dal Atila postaviti mogočno zakladnico za ves svoj silni plen. Nato je na Kapeli zaradi njene blage klime dočakal mirno smrt pri stotih letih.

Po njegovi smrti so Tunjuša takoj zajeli in ubili, na Atilovo dediščino pa so kot mrhovinarji planili številni osvajalci. Od gradu ni ostal niti kamen na kamnu, razen koprene strahu okoli njega in zlega spomina. Razgrabljen je bil Atilov zaklad in potresi so zasuli čudežni studenec.

Atilove grabe, ki se zdaj imenuje Šutjova graba, se je dolgo držalo prekletstvo. To prekletstvo je minilo šele takrat, ko so ljudje na Kapelskem Vrh v letu 1824 iz zidakov Atilovega gradu postavili cerkev. Kljub temu so kmetje še dolgo kopali in stikali za ostanki silnega zaklada. Za njimi so prišli arheologi, ki so kmalu našli orožje iz časa preseljevanja narodov. Posebno lep meč je med domačini takoj dobil ime Tunjušev meč. Zaklad pa še čaka, da ga kdo odkrije. Slišite? To ste lahko tudi vi.

Od lip pred cerkvijo se med vinogradi spustite po prijetni poti proti jugovzhodu. Najprej se ustavite pri Vambergarjevi zidanci, ki ima na oboku kovanih kletnih vrat zapisano letnico 1659. Pot pelje naprej mimo križa s kipoma Jezusa in Marije in skozi sadovnjak.

Kmalu ste v dolinici pod Atilovim gozdom. Tu že postaja nevarno, da kakšna legenda oživi. Baje so tudi gobe, ki rastejo tod, Atilove. Kdor jih zaužije, ga utegne obsesti zlodej. (Še zlasti če jih zaliva s pretiranimi količinami kapelskih pridelkov.) Če pa ste že prišli tako daleč, se seveda ni treba ustaviti. Po nekaj korakih stopite v lepo vzdrževan gozd, kjer v blagi vzpetini zagledate 9 metrov visoko in 35 metrov široko kopo. Kakor trije obroči jo obkrožajo približno pet metrov visoke zemeljske gube. Vse skupaj je poraščeno z mladimi bukvami. Humus je pokrit z mahom in drugo gozdno podrastjo. Dohod h kopi je vrezan med dve manjši gubi. Označen je s tablo, na kateri piše »Grajska vrata«. Če vam domišljija nikakor ne bo mogla priklicati ljudskih podob divjih Hunov in nesrečne Rimljanke, verjemite vsaj arheologom, da je tu res bil grad. Po njihovih ugotovitvah je bil zgrajen vsaj pol tisočletja po Atili, za obrambo pred hudimi Madžari, med katerimi je moško ime Attila še danes zelo priljubljeno. *Gledam nje-ne oči, na nebu lebdeče*, poje pesnik Attila Jozsef, veliko ime *hungarice*, madžarske književnosti. Vidite, kako je lahko Atila prijazen, ko je zaljubljen? Navsezadnje ima beseda *attila* v madžarščini ljubek pomen: očka, atek ... Skrivnostna so bila pota hudih Hunov.

Za kapelske vinogradnike Atila pač ni bič božji. Prej bi tako oznako namenili toči, ki jih včasih neusmiljeno prebiča.